

Standard ambulantní psychiatrické péče a rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním

Obsah

1. Preambule	2
1.1 Kontext.....	2
1.2 Cílová skupina	2
1.3 Dostupnost péče	3
2. Standard ambulantní psychiatrické péče a rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním – poskytované služby.....	3
2.1 Obecné požadavky	3
2.2 Poskytované zdravotní služby	4
3. Personální kritéria a obsazení.....	5
3.1 Psychiatrická ambulance	5
3.2 Rozšířená ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním.....	5
4. Materiálně technická kritéria	5
4.1 Obecná kritéria.....	5

1. Preambule

Tento dokument vymezuje standard ambulantní psychiatrické péče a rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním.

Ambulantní sektor poskytuje péči primární, většina léčených v průběhu svého onemocnění nezbytně potřebuje právě péči ambulantní. Ambulantní sektor propojuje péči ostatních oblastí poskytujících péči osobám trpícím psychickou poruchou a zajišťuje koordinaci této péče.

Tento standard neřeší působení samostatných ambulancí klinických psychologů či dalších specializovaných odborností, které případně mohou být také součástí rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním.

1.1 Kontext

V uplynulém desetiletí došlo v České republice k výraznému nárůstu osob trpících psychickou poruchou, které vyhledávají léčbu zejména v různých typech ambulantních i lůžkových psychiatrických zařízení. Z dostupných informací vyplývá, že tento trend bude velmi pravděpodobně pokračovat.

Tento materiál si klade za cíl otevřít cestu k doplnění těchto služeb a tím k výraznému zefektivnění a zlepšení ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním. Konkrétně by se nová situace měla projevit zvýšením podílu služeb prováděných nelékařskými profesemi v oblasti rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním, vyšším podílem týmové práce. Psychiatrické ambulance poskytující běžnou psychiatrickou péči musí zároveň zůstat zachovány, protože jsou důležité pro zajištění nízkého prahu, dostupnosti a možnosti svobodné volby lékaře, což jsou parametry obzvláště významné v oblasti léčby osob trpících duševní poruchou. Dokument vychází z toho, jak je rozvoj ambulantní péče popsán v Strategii reformy péče o duševní zdraví.

Lze předpokládat, že náklady na rozvoj ambulantního sektoru péče o osoby s duševním onemocněním a jeho další provoz budou výrazně nižší než náklady na změny v jiných oblastech této péče.

1.2 Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním v celém diagnostickém spektru duševních poruch dle MKN. Těmto osobám je poskytována psychiatrická ambulantní péče a rozšířená péče. V případě, že stav pacienta vyžaduje jiný druh péče, může ambulantní péče přecházet, následovat a doplňovat poskytování těchto jiných druhů péče.

1.3 Dostupnost péče

Při zajištění dostupnosti ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním spolupracují Ministerstvo zdravotnictví s krajskými úřady, místní samosprávou a zdravotními pojišťovnami. Vytváření sítě ambulantních zařízení respektuje lokální potřeby.

Časová a místní dostupnost je určena Nařízením vlády o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb [č. 307/2012 Sb.](#), dále vyplývá z doporučení uvedených v Strategii reformy psychiatrické péče a koncepce oboru.

Výrazně je třeba rozšířit služby psychoterapeutické, poskytované kvalifikovaným (úplné vzdělání v psychoterapii – odbornost 910) psychiatrem či klinickým psychologem. Stav institucionalizace psychoterapie (obor-smluvní odbornost) zatím neumožňuje přesně stanovit cílový počet pracovníků na 100 000 obyvatel.

Obdobná situace je v oblasti psychosomatické medicíny.

Psychiatrické ambulance a ambulance poskytující rozšířené ambulantní služby v péči o osoby s duševním onemocněním jsou v provozu v ordinační době dané ambulance.

Psychiatrické ambulance a ambulance poskytující rozšířené ambulantní služby v péči o osoby s duševním onemocněním poskytují svoje služby zejména ve své ordinaci, ale i mimo ordinaci (konsiliární služby, péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta, prostředí pacienta, v zařízeních sociální péče, v nemocnicích, atd.).

Služby mimo ordinaci neprovádějí psychiatrické ambulance při Psychiatrických odděleních všeobecných nemocnic.

Je nutné zajistit dostatečnou síť psychiatrických ambulancí a ambulancí poskytujících rozšířené ambulantní služby s ohledem na hustotu populace a specifickou problematiku městských aglomerací.

2. Standard ambulantní psychiatrické péče a rozšířené ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním – poskytované služby

2.1 Obecné požadavky

Psychiatrické ambulance poskytují odbornou zdravotní péči v oblasti léčby osob trpících duševní poruchou. Tato péče je poskytována podle potřeb regionu a možností psychiatrické ambulance v souladu s platnou legislativou podle standardů odborné péče. Podle potřeb regionu je možné činnost ambulance rozšířit o další služby v péči o osoby s duševním onemocněním. Tyto služby jsou zajišťovány příslušně kvalifikovanými odborníky. Dělení péče:

- psychiatrická ambulantní péče;
- rozšířená ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním.

2.2 Poskytované zdravotní služby

Psychiatrická ambulance poskytuje následující služby:

- Služby psychiatrické (vyšetření, diagnostika, edukace, léčba, psychoterapie atd. – dle kvalifikace).

Rozšířená ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním poskytuje následující služby:

- Služby psychiatrické (vyšetření, diagnostika, edukace, léčba, psychoterapie, atd. – dle kvalifikace).
- Dle potřeb regionu se rozšiřuje o další služby dle kvalifikace pracovníků:
 - služby klinického psychologa a dětského klinického psychologa;
 - služby sestry pro péči v psychiatrii s možností poskytování terénních komunitních služeb;
 - služby psychiatra – specialisty na dětskou a dorostovou psychiatrii;
 - služby psychiatra – specialisty v oboru gerontopsychiatrie;
 - služby adiktologické;
 - služby specializované na problematiku poruch příjmu potravy;
 - služby sexuologické;
 - služby psychoterapeutické – individuální psychoterapie, skupinová psychoterapie, rodinná terapie, psychoterapeutická komunita atd.;
 - služby denního stacionáře s psychoterapeutickou péčí;
 - služby jiné (např. nutriční poradenství, fyzioterapeutické aktivity, ergoterapie, služby krizové intervence);
 - služby psychosomatické péče;
 - sociální poradenství poskytované zdravotně sociálním pracovníkem;
 - služby ambulance veřejného zájmu (léčba pacientů s ochrannými ambulantními léčbami).
 -

3. Personální kritéria a obsazení

Rozsah poskytovaných služeb zajišťuje:

3.1 Psychiatrická ambulance

- a) Psychiatr se specializovanou způsobilostí. Pracuje sám nebo se všeobecnou sestrou s oprávněním výkonu povolání bez odborného dohledu (odb. 305 nebo další specializace v psychiatrii).

3.2 Rozšířená ambulantní péče o osoby s duševním onemocněním

Dle potřeb regionu je možné personální obsazení psychiatrické ambulance rozšířit o lékařské a/nebo nelékařské profese, například:

- a) psychiatr specialista (sexuologie – odb. 309, návykové nemoci – odb. 308, dětská a dorostová psychiatrie – odb. 306, gerontopsychiatrie, poruchy příjmu potravy);
- b) klinický psycholog a/nebo dětský klinický psycholog (odb. 901, 931);
- c) sestra pro péči v psychiatrii (odb. 914, mj. s možností poskytování terénních komunitních služeb);
- d) zdravotně sociální pracovník;
- e) psychiatr a/nebo klinický psycholog se specializací na psychoterapii (odb. 910);
- f) ergoterapeut – odb. 917, fyzioterapeut – odb. 902 a/nebo nutriční terapeut – odb. 916, apod.;
- g) adiktolog (odb. 919);
- h) lékař se specializací na psychosomatickou medicínu;
- i) jiný odborný pracovník např: arteterapeut, pracovní terapeut aj.

4. Materiálně technická kritéria

4.1 Obecná kritéria

Materiální technické vybavení odpovídá platné vyhlášce o technickém vybavení ambulancí se specifiky pro péči o duševní zdraví (vyhláška č. 92/2012 Sb.).

Ambulance poskytují důstojné a bezpečné prostředí pro léčbu duševně nemocných se zajištěním soukromí při vyšetření.